

Женунтій В. І. – кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу організації науково-дослідної роботи Національної академії внутрішніх справ;

Тичина О. М. – науковий співробітник відділення організації науково-дослідної роботи перемінного складу відділу організації науково-дослідної роботи Національної академії внутрішніх справ

ГІДНИЙ ВКЛАД ПРОФЕСОРА В. Г. ЛИХОЛОБА В ПІДГОТОВКУ Й АТЕСТАЦІЮ ЮРИДИЧНИХ КАДРІВ ВИЩОЇ КВАЛІФІКАЦІЇ

Ефективна та результативна науково-педагогічна діяльність професора Василя Григоровича Лихолоба в нашому виші супроводжувалась його активною участю в процесі підготовки й атестації юридичних кадрів вищої кваліфікації. Упродовж 1981–1998 рр. Василь Григорович був начальником кафедри кримінології та профілактики злочинів / кримінально-виконавчого права. У 1992 р. завершив й успішно захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук за темою «Проблеми ефективності правозастосовної діяльності органів внутрішніх справ у боротьбі зі злочинністю» (спец. 12.00.08).

Передусім варто зазначити, що упродовж майже 20 років Василь Григорович був членом спеціалізованої вченої ради із захисту на початковому етапі кандидатських, створеної в грудні 1982 р. в КВШ МВС СРСР імені Ф. Е. Дзержинського, а з 1996 р. – і докторських дисертацій за юридичними спеціальностями. До того ж, майже 10 років Василь Григорович був вченим секретарем та головою цієї спеціалізованої вченої ради. У ці ж роки під його безпосереднім науковим керівництвом підготували та успішно захистили дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 понад 15 ад'юнктів і здобувачів серед викладачів та випускників не лише нашого та інших вишів України, а й сусідніх держав, зокрема Республіки Молдова.

До речі, під безпосереднім науковим керівництвом Василя Григоровича підготував та захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук за спеціальністю 12.00.08 доктор філософських наук, професор Маноха Олександр Євгенійович.

Без перебільшення можна стверджувати, що наукове керівництво Василем Григоровичем підготовкою дисертаційних досліджень на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук сприяло створенню самостійної наукової школи. Так, керівництво підготовкою більш ніж 15 успішно захищених кандидатських дисертацій свідчить про формування власної наукової школи. Однак не кількісний показник є головним критерієм нашого твердження, а саме тематика дисертаційних досліджень його учнів. Уже зазначалося, що предметом дисертаційного дослідження Василя Григоровича були проблеми ефективності правозастосовної діяльності органів внутрішніх справ у боротьбі зі злочинністю. Цій темі він залишився вірним й після захисту докторської дисертації, залучивши до дослідження зазначених проблем своїх учнів. Безпосередньо діяльності органів внутрішніх справ із попередження як злочинності загалом, так і окремих її видів були присвячені дисертаційні дослідження Тарасенко Олексія Михайловича («Ефективність попередження злочинності органами внутрішніх справ»), Бобиря Віктора Івановича («Попередження кишенькових крадіжок органами внутрішніх справ»), Чінго Армугановича Мухамедова («Попередження органами внутрішніх справ злочинних порушень правил пожежної безпеки»), а також Скрибця Василя Івановича («Корислива злочинність в сільській місцевості та її попередження органами внутрішніх справ»). Питання підвищення ефективності діяльності органів внутрішніх справ із попередження окремих видів злочинів, разом з іншими не менш важливими дослідницькими завданнями, було успішно вирішено в дисертаційних працях Биргеу Михайла Михайловича («Попередження втягнення неповнолітніх у злочинну або іншу антигромадську поведінку»), Собіра Абдурауфовича Гадейбоєва («Кримінально-правові і кримінологічні заходи попередження контрабанди наркотиків»), Гоголевої Лариси Леонідівни («Віктимологічні аспекти боротьби з втягненням неповнолітніх у злочинну діяльність»), Клименка Олександра Петровича («Кримінологічні наслідки

саморуїнливої поведінки молоді»), Крижної Людмили Володимирівни («Попередження злочинів, що вчиняються у сфері сімейно-побутових відносин»), Мартиненка Юрія Дмитровича («Кримінально-правові та кримінологічні заходи попередження розкрадань державного або колективного майна, що вчиняються шляхом грабежу чи розбою») та ін.

Безумовно, інтенсивна наприкінці 1980-х – початку 90-х рр. робота над власною докторською дисертацією досить мало часу залишала Василю Григоровичу для керівництва науковими дослідженнями закріплених за ним ад'юнктів та здобувачів, а отже й наукові здобутки в цьому напрямі були незначні. В той період захистили підготовлені під науковим керівництвом Василя Григоровича кандидатські дисертації Л. Л. Гоголева (грудень 1989 р.), В. І. Бобир (вересень 1991 р.), Ч. А. Мухамедов (вересень 1992 р.).

Успішний захист Василям Григоровичем у вересні 1992 р. дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук дав змогу значно більше часу приділити науковому керівництву підготовкою кандидатських дисертацій його ад'юнктами та здобувачами. Результати не змусили себе довго чекати. Особливо плідним у цьому контексті був 1996 р., упродовж якого дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук захистили п'ять учнів Василя Григоровича: у липні – О. М. Тарасенко, вересні – М. М. Биргеу та О. П. Клименко, у жовтні – С. А. Гадейбоев та Т. А. Шулежко (Денисова). Ще дві кандидатські дисертації були захищені у 1997 р.: в січні – О. Є. Маноха, травні – Ю. Д. Мартиненко. Стільки ж дисертацій захистили здобувачі Василя Григоровича й у 1998., а саме: у квітні – В. І. Скрибець, червні – О. В. Філонов. На жаль, хвороба та смерть позбавили Василя Григоровича можливості порадіти успішному захисту дисертаційних досліджень й іншими його здобувачами. Зокрема, в серпні 2000 р. захистив кандидатську дисертацію, підготовлену під його науковим керівництвом, С. І. Соломатін, а в січні 2001 р. – Л. В. Крижна.

Варто зауважити, що не лише науковим керівником під час підготовки та захисту дисертацій був Василь Григорович для своїх учнів, а й вчителем з великої літери, який зміг у багатьох із них виробити якість, що надалі визначили їхню

долю, тим самим зорієнтувати та підготувати до подальшої науково-дослідної діяльності. Зокрема, Біргеу Михайло Михайлович після захисту кандидатської дисертації багато років поспіль пропрацював на посадах проректора і ректора Академії поліції «Штефан чел Марє» Республіки Молдова. У 2004 р. Михайло Михайлович захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук.

Після успішного захисту кандидатської дисертації Денисова Тетяна Андріївна працювала на посадах вченого секретаря Запорізького юридичного інституту МВС України (до квітня 1999 р.), декана юридичного факультету, завідувача кафедри кримінального права і правосуддя Запорізького державного університету (до вересня 2003 р.), декана юридичного факультету і професора кафедри кримінального права Гуманітарного університету «Запорізький інституту державного і муніципального управління» (до серпня 2007 р.), проректора з учбово-педагогічної роботи Класичного приватного університету – директора Інституту права імені Володимира Сташиса (до серпня 2016 р.). На сьогодні Тетяна Андріївна – професор кафедри кримінального, кримінально-виконавчого права та кримінології, радник з наукової та навчально-методичної роботи ректора Академії Державної пенітенціарної служби. Дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук Тетяна Андріївна успішно захистила у 2011 р., вчене звання професора їй було присвоєно у 2005 році.

У 2014 р. захистив дисертацію на здобуття вченого ступеня доктора юридичних наук і Філонов Олександр Володимирович.

Такими є короткі відомості про зміст однієї зі складових частин наукового спадку світлої пам'яті доктора юридичних наук, професора Василя Григоровича Лихолоба.